

Наше відкриття

Олег Буцень

Невідкритих земель більше нема. Всі найвищі вершини підкорено. Кругом світу пішки не помандруєш: або міліція заверне, або в море влізеш. Але ми з Максимом не журились. Он писала ж "Пионерка" про школярів, які зробили наукове відкриття: вивели новий сорт скоростиглих помідорів. А хіба ми гірші за них? І ми поклали собі залізно: луснемо, але все одно щось відкриємо! Може, якийсь там старенький академік загавиться, чогось не додивиться, а ми тим часом бац-бац, ось вам, будь ласка, наше відкриття.

Здорово!

Це ми з Максимом так мріяли. Дуже вже нам кортіло щось відкрити. Тільки так, щоб недовго морочитись. Бо в нас усяких справ по саму зав'язку. Лише на футбол скільки часу

гаєш.

Якось після полудника весь наш загін пішов у ліс. Ну, що роблять у лісі — самі добре знаєте. Дівчата збирають квіти, ягоди чи сидять коло вожатої, слухають, як вона книжку їм читає.

А хлопці, звичайно, тікають кудись далі, в них у лісі свої справи, важливіші.

Ми з Максимом теж одразу накивали п'ятами, по горіхи подалися. Багацько не нарвали, та дурно теж не тюпали. Вибралися з ліщини, назад ідемо, стежки шукаємо. Коли це Максимко хап мене за руку і заляк, наче статуя зробився, тільки без п'єдесталу. Я глянув на нього і собі спинився. А він:

— Диви, мурашник який великий.

— Тьху! Налякав,— кажу,— своїм мурашником. Я думав — гадюка.

А мурашник і справді величезний, наче висотний. І впоперек метра півтора.

Ніколи такого в житті не бачив! Підійшли ближче.

— Чуєш? — шепоче Максимко і опускається навколішки.— Мурашня балакає.

— Хто, хто балакає? — перепитую недовіжливо.

— Та мурашня,— каже.

Присів і я, вуха нашорошив, очі витріщив. Бачу, сновигають по купі мурашки, якусь гусінь тягнуть, гличку, листочки. І над усім приглушений гомін стоїть, як на центральній вулиці нашого міста. Здорово у них виходить.

— Може... може, це ми вже наукове відкриття зробили? Мурашник, що розмовляє, знайшли. Як ти гадаєш, Максимку?

А він, замість відповісти, як поведе очима, як підстрибне та драла! Я — за ним. Це ми так захопилися своїм відкриттям, що й незчулися, як нас обліпили великі руді мурахи. Насилу обтрусились. І знову до мурашника. Поставали навколішки, слухаємо. Цікаво так!

— А якою мовою вони балакають? — питаю в Максимка.

— Звісно якою. Своєю, мурашиною. Без мови як би ж вони тут порозумілися? Бачиш, багатоповерховий мурашник зводять. Треба ж про все домовитись: кому що робити, в яку зміну працювати, де будівельний матеріал добути.

— Може, воно й так, тільки без перекладача хіба їх зрозумієш?

— Капуста ти головата! Де ж ти знайдеш мурашиного перекладача? — сміється Максимко.— Це ж добре, що ніхто ще їхньої мови не знає. А ми будемо знати, вивчимо!

— Еге, вивчиш,— пхенькнув я.— Тут свою рідну ледве на трійку витяг. А в них, певно ж, і граматика є, якісь там спрощення в групах приголосних, чергування голосних у коренях. Ні, це не для мене,— зітхнув я скрушно, відчуваючи, що зразу втратив усяку охоту до вивчення нової мови.

Поки ми з Максимком так теревенили про науку, чую — одна мураха заповзла мені в тапку, друга по нозі полізла, третя... Я хотів був їх змахнути, а Максимко мене ліктем у бік — штовх! Не ворухись, мовляв. І справді, ми ж наукове відкриття робимо. Але спробуй не ворухнутись, коли у них щелепи, як у справжніх африканських крокодилів. Не витерпів я, одскочив назад, обтрушуюсь, а Максимко заради науки терпить. Його вже десятків зо два мурахів "досліджують", а він хоч би тобі оком кліпнув! Ага, теж не витерпів, прибіг до мене, покусаний, зате радий-радісінський, як вареник у сметані. Ще б пак, відкриття: мурашник, який вміє розмовляти.

— Ну гаразд,— кажу йому, коли нараділися по саму маківку.— Пішли додому, бо на вечерю спізнимось і дощ он починається.

Задер Максимко голову, дивиться на небо, а на ньому ні хмарини.

— Та ти ось послухай,— кажу,— кап-кап-кап. Чуєш?

Максимко завмер, прислухається, де ці краплини падають. Потім простяг руку, чи не впаде на долоню яка. А круг нас то тут, то там обережно так: кап, кап, кап. Ой, що тут скоїлося з Максимком! Як заверещить:

— Роздягайся! — А сам мерщій скидає сорочку, штани...— Та мерщій! — квапить мене.

— Навіщо? — не розумію я.

— Треба. Для науки треба.

— А для чого науці мої штани знадобилися? — ніяк не второпаю.

— Зараз утямиш,— метушиться Максимко.

Схопив він нашу одежину і каже:

— Розкладемо її ось там, коло мурашника. Давай! — скомандував, і ми кинулись розкладати на траві речі одну до одної.

— А тепер — лічи.

— Кого? — питаю. І думаю: чи не напекло йому сьогодні сонце голову? Якийсь дивний Максимко став. Дощові краплини лічити здумав.

— Та мурахів лічи! — кричить.— Які з сосни стрибають.

І показує рукою на наш строкатий килим. Я так і очі вирячив.

А мурашка впала, огледілась — і до мурашника.

— Дві! Три! Чотири! — заверещали ми на весь ліс.

Двадцять три штуки нарахували за кілька хвилин! Справжній мурашиний дощ!

— А знаєш, чого вони стрибають? — питає в мене Максимко.

— Напевно, змагання якісь у них проходять, хто точніше стрибне,— відповідаю.— Як у нас парашутисти стрибають на точність приземлення.

— Гарбуз ти порепаний,— сміється Максимко.— То вони щоб довго не йти пішки, додому не спізнитись. Адже в мурашнику зараз всі входи закриють — вечір заходить.

Ось таке ми з Максимком відкриття зробили. Тільки наша вожата ніяк не хотіла зрозуміти його наукове значення, бо ми таки спізнилися на вечерю.

І пообіцяла завтра вирядити нас на кухню картоплю чистити.

Після відбою я довго крутився в ліжку: все ніяк не міг заснути. Шкіра свербіла, наче хто кропивою пожалив. Заплющу очі — і все ввижається, немов я лежу на мурашнику, а руді мурахи на мені змагання влаштували: хто дужче вкусить.

— Максимку! — тихо зашепотів я в темряві.— Тобі не свербить?

— Свербить. Терпи. Це ж заради науки.

Я скрушно зітхнув і подумав: хіба я не віддав би науці своє життя? Науці — так. А от рудим мурахам — нізащо на світі!